

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

જગદીશ ચંદ્ર

વિરુદ્ધ

દિલ્લી રાજ્ય

મે ૩, ૧૯૭૩

[કે. કે. મેથ્યુ અને આઈ. ડી. દુઆ, ન્યાયમૂર્તિઓ]

ધ ઈન્ડિયન પીનલ કોડ, કલમ ૩૦૪એ-ભારતનું સંવિધાન, અનુચ્છેદ ૧૩૬-આરોપી ચિંતિત અને બેદરકારીભર્યા ડ્રાઈવિંગ માટે દોષિત હોવાના નીચેની કોર્ટના સમાન તારણો-આ કોર્ટ સ્પેશિયલ લીવ દ્વારા કરવામાં આવેલી અપીલમાં હસ્તક્ષેપ કરશે નહીં-લાંબી ચાલેલી ટ્રાયલ સજા ઘટાડવા માટે એક સારું કારણ છે-ગુનાઓની વૈજ્ઞાનિક તપાસની ઈચ્છનીયતા-ગુનાહિત કાર્યવાહીમાં વિલંબ ચિંતાનો વિષય છે.

અપીલકર્તા પોતાનું ઓટો-સ્કૂટર રિક્ષા ચલાવી રહ્યો હતો જે અપીલકર્તા દ્વારા અચાનક વળાંક લેવાના કારણે એક ટ્રક સાથે અથડાયું હતું. અથડામણ પછી અપીલકર્તાએ પોતાની સ્કૂટર-રિક્ષા પરનો કાબૂ ગુમાવી દીધો અને તે એક ઝાડ સાથે અથડાયું. પરિણામે એક પુરુષ અને એક સ્ત્રીને સામાન્ય ઇજાઓ થઈ અને જે બાળકને સ્ત્રીએ પોતાના હાથમાં પકડેલું હતું તેને જીવલેણ ઇજાઓ થઈ. અપીલકર્તા અને ટ્રક ડ્રાઇવર સામે ધ ઇન્ડિયન પીનલ કોડની કલમ ૩૦૪એ હેઠળ ચાર્જ મૂકવામાં આવ્યો હતો અને ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા તેમને દોષિત ઠેરવવામાં આવ્યા હતા. એડિશનલ સેશન્સ જજે ટ્રક ડ્રાઇવરની અપીલ મંજૂર કરી પરંતુ અપીલકર્તાને દોષિત ઠેરવ્યો. રિવિઝન પર હાઇકોર્ટના સિંગલ જજે અપીલકર્તાની દોષસિદ્ધિ બહાલ રાખી. સ્પેશિયલ લીવ દ્વારા આ કોર્ટ સમક્ષની અપીલમાં.

હેરવેલ કે: (૧) નીચેની ત્રણેય કોર્ટોના તારણો અનુસાર, અપીલકર્તાએ સામેથી આવતી ટ્રક પર યોગ્ય ધ્યાન આપ્યા વિના અચાનક જમણી તરફ વળાંક લીધો હતો અને તેમ કરવામાં તે ચિંતિત અને બેદરકાર બંને હતો. સંવિધાનના અનુચ્છેદ ૧૩૬ હેઠળ, અપીલકર્તાનું આ કૃત્ય ચિંતિત અને બેદરકારીભર્યું હોવાનું સ્વીકારતા ત્રણેય કોર્ટોના સમાન નિષ્કર્ષ ક્યાં સુધી યોગ્ય હતા તે નક્કી કરવા માટે આ કોર્ટ પુરાવાનું ફરીથી મૂલ્યાંકન કરવાનું પસંદ કરશે નહીં. [૨૦૭ એચ]

(૨) અપીલકર્તા વિરુદ્ધની ગુનાહિત કાર્યવાહી ૮ વર્ષ કરતાં થોડા વધુ સમયથી ચાલી રહી હતી. જે સંજોગોમાં ટ્રક અને અપીલકર્તાના સ્કૂટર વચ્ચે

અથડામણ થઈ તે પ્રથમદર્શનીય રીતે એવું સૂચવે છે કે બંને ડ્રાઈવરો દોષિત હતા. ૮ વર્ષથી વધુ સમય સુધી ગુનાહિત ટ્રાયલની હેરાનગતિ અને અપીલકર્તાને થયેલા ખર્ચને આ સમયે આ કોર્ટ દ્વારા લાદવામાં આવનારી સજાના પ્રશ્ન પર વિચાર કરતી વખતે કાયદેસર રીતે ધ્યાનમાં લઈ શકાય છે. [૨૦૮ એફ]

[કેદની સજા ઘટાડીને અગાઉ ભોગવેલી મુદત જેટલી કરવામાં આવી. કોર્ટે એવું પણ અવલોકન કર્યું કે કેસની તપાસ વૈજ્ઞાનિક પદ્ધતિઓ પર કરવામાં આવી ન હતી અને કેસના નિકાલમાં અયોગ્ય વિલંબ એ ચિંતાનો વિષય હતો.]

ક્રિમિનલ એપેલેટ જ્યુરિસ્ટિક્શન: ૧૯૭૦ ની ક્રિમિનલ અપીલ નંબર ૨૦.

૧૯૬૬ ની ક્રિમિનલ રિવિઝન નંબર ૨૯૧-ડી માં દિલ્લી હાઈકોર્ટના તારીખ ૧૧ સપ્ટેમ્બર, ૧૯૬૯ ના ચુકાદા અને હુકમ પરથી સ્પેશિયલ લીવ દ્વારા અપીલ.

અપીલકર્તા તરફે આઈ. એમ. લાલ, સદેશ એસ. કે. મહેતા, કે. આર. નાગરાજા અને એમ. કુમરહીન.

સામાવાળા તરફે એચ. આર. ખન્ના અને આર. એન. સચ્ચે.

કોર્ટનો ચુકાદો ન્યાયમૂર્તિ દુઆ દ્વારા આપવામાં આવેલ.

દુઆ, ન્યાયમૂર્તિ: અપીલકર્તા જગદીશ ચંદ્રે દિલ્હી હાઇકોર્ટના તારીખ ૧૧ સપ્ટેમ્બર, ૧૯૬૯ ના ચુકાદા અને હુકમ સામે સ્પેશિયલ લીવ દ્વારા આ અપીલ દાખલ કરી છે, જેના દ્વારા હાઇકોર્ટે નવી દિલ્હીના મેજિસ્ટ્રેટ ૧ લી ક્લાસના તારીખ ૩૦ એપ્રિલ, ૧૯૬૬ ના હુકમ સામે અપીલકર્તાની અપીલ ફગાવી દેતા વિદ્વાન એડિશનલ સેશન્સ જજ, દિલ્હીના તારીખ ૭ સપ્ટેમ્બર, ૧૯૬૬ ના ચુકાદા અને હુકમ સામેની અપીલકર્તાની રિવિઝન અરજી ફગાવી દીધી હતી, જે હુકમ દ્વારા અપીલકર્તાને આઈ.પી.સી. ની કલમ ૩૦૪-એ હેઠળના ગુના માટે દોષિત ઠેરવી છ મહિનાની સખત કેદ અને રૂપિયા ૫૦૦/- ના ડંડની સજા કરવામાં આવી હતી.

અપીલકર્તા સામેની આ ગુનાહિત કાર્યવાહીને જન્મ આપતી ઘટના તારીખ ૨૦/૦૪/૧૯૬૫ ના રોજ સવારે આશરે ૮.૫૦ વાગ્યે બની હતી. ફરિયાદપક્ષના કથન મુજબ, અપીલકર્તા પોતાની ઓટો-સ્કૂટર રિક્ષા નંબર ડીએલઆર ૫૬૧૪ ચલાવી રહ્યો હતો અને યુસુફ સરાઈ તરફથી આગળ વધી રહ્યો હતો, ત્યારે ડી.ટી.યુ. બસ સ્ટેન્ડ એન્જિનિયરિંગ કોલેજ હોઝ ખાસ આઈ.આઈ.ટી. નજીક તેણે અચાનક પોતાની જમણી તરફ મહેરૌલી રોડ તરફ વળાંક લીધો. દેખીતી રીતે, તે પાછા વળવા અને પોતાની દિશા બદલવા માંગતો હતો. સામેની દિશામાંથી એટલે કે મહેરૌલી તરફથી લાભ સિંઘ નામના વ્યક્તિ દ્વારા ચલાવવામાં આવતી ટ્રક નંબર ડીએલજી ૮૪૬૮ આવી રહી હતી. એવું કહેવાય છે કે અપીલકર્તાએ કોઈ સિગ્નલ આપ્યા વિના અને જમણી બાજુના ટ્રાફિક પર

કોઈ ધ્યાન આપ્યા વિના અચાનક જમણી તરફ વળાંક લીધો. પરિણામે આ અકસ્માત થયો જે હાલની ગુનાહિત કાર્યવાહી તરફ દોરી ગયો. ટ્રકની ડાબી બાજુના આગળના બમ્પરે અપીલકર્તાની સ્કૂટર-રિક્ષાના પાછળના ડાબા ભાગ પર ટક્કર મારી. આ ટક્કરના પરિણામે અપીલકર્તાએ પોતાની સ્કૂટર-રિક્ષા પરનો કાબૂ ગુમાવી દીધો અને તે જમણી તરફ ફંટાઈ ગઈ અને રોડની ધાર ઓળંગીને એક ઝાડ સાથે અથડાઈ ગઈ, જે ઝાડ નીચે શ્રીમતી વિદ્યા શર્મા પોતાના બાળકને હાથમાં પકડીને ઊભી હતી અને તેનો ભાઈ સત પાલ તેની બાજુમાં ઊભો હતો. અપીલકર્તાની સ્કૂટર-રિક્ષાની ટક્કર વાગતા, શ્રીમતી વિદ્યા શર્મા પોતાના બાળક પર કાબૂ રાખી શકી નહીં, જે જમીન પર પડી ગયું અને તેને ઈજાઓ થઈ. શ્રીમતી વિદ્યા શર્મા અને સત પાલને પણ સામાન્ય ઈજાઓ થઈ પરંતુ બાળકને થયેલી ઈજાઓ ગંભીર હતી અને તે વાસ્તવમાં જીવલેણ સાબિત થઈ, જેના પરિણામે પ્રશ્નવાળી ઘટનાના તુરંત બાદ હોસ્પિટલમાં બાળકનું મૃત્યુ થયું.

ટ્રકના ડ્રાઇવર લાલ સિંઘ અને અપીલકર્તા બંને સામે ચલાણ રજૂ કરવામાં આવ્યું અને વિદ્વાન મેજિસ્ટ્રેટ દ્વારા તેમને આઈ.પી.સી. ની કલમ 304એ હેઠળ દોષિત ઠેરવવામાં આવ્યા. ટ્રાયલ કોર્ટે તે બંનેને છ-છ મહિનાની સખત કેદ અને રૂપિયા ૫૦૦/- ના દંડની સજા કરી અને દંડની ચુકવણીમાં કસૂર થવાના કિસ્સામાં તે બંનેને વધુ બે-બે મહિનાની સખત કેદ ભોગવવાનો નિર્દેશ આપ્યો.

દંડની રકમ વસૂલ થવા પર, તેમાંથી રૂપિયા ૫૦૦/- મૃતક બાળકના માતા-પિતાને ચૂકવવાનો નિર્દેશ કરવામાં આવ્યો હતો.

દોષિત ઠરેલા બંને ડ્રાઇવરોએ સેશન્સ કોર્ટમાં અપીલ કરી. વિદ્વાન એડિશનલ સેશન્સ જજે, થોડા આશ્ચર્યજનક રીતે, લાભ સિંઘની અપીલ મંજૂર કરી અને એવું ઠેરવ્યું કે તે બંને વાહનોની અથડામણ ટાળવા માટે ટ્રકને તુરંત રોકી શકે તેવી સ્થિતિમાં ન હતો કારણ કે અપીલકર્તાએ ઊંચી ઝડપે વળાંક લીધા પછી અચાનક જ પોતાનું વાહન ટ્રકની સામે લાવી દીધું હતું. એડિશનલ સેશન્સ જજે એવું પણ અવલોકન કર્યું કે ટ્રક સાથેની ટક્કરથી અપીલકર્તાની સ્કૂટર-રિક્ષાના પાછળના ભાગને ગંભીર નુકસાન થયું ન હતું અને વાહન સામાન્ય કાર્યકારી સ્થિતિમાં રહ્યું હતું. આ આધાર પર, અપીલ કરનાર જજે એવો વલણ અપનાવ્યો કે પોતાને બચાવવા માટે જ અપીલકર્તા અત્યંત મૂંઝવણની સ્થિતિમાં પોતાનું વાહન રોડની કાચી બાજુ તરફ લઈ ગયો હતો, તેનું વાહન તેના કાબૂ બહાર ગયું હતું. આ હોવા છતાં, જોકે, અપીલ કોર્ટના જણાવ્યા મુજબ, જગદીશ ચંદ્ર શ્રીમતી વિદ્યા શર્માને ટક્કર મારવાનું ટાળી શકે તેવી સ્થિતિમાં હતો. એડિશનલ સેશન્સ જજના શબ્દોનો ઉપયોગ કરીએ તો, સ્કૂટર-રિક્ષા "ટ્રક દ્વારા મારવામાં આવેલા જોરદાર ધક્કાના કારણે ઝાડ તરફ ફેંકાઈ ન હતી પરંતુ... આરોપી જગદીશ ચંદ્ર દ્વારા તેને વાસ્તવમાં તે દિશા તરફ ચલાવવામાં આવી હતી જ્યાં શ્રીમતી વિદ્યા શર્મા અને તેનો ભાઈ ઊભા હતા". સેશન્સ જજના જણાવ્યા મુજબ, આ કેસમાં આખી ઘટના અપીલકર્તાની ચિંતા અથવા બેદરકારીના

પરિણામે બની હતી કારણ કે તેણે રોડની વચ્ચે અચાનક ઊંચી ઝડપે વળાંક લેવાનો નિર્ણય કર્યો હતો અને તે એ હકીકત છતાં કે તેણે આરોપીની ટૂકને ૩૦ ચાર્ડ કરતાં ઓછા અંતરેથી પોતાની તરફ આવતી જોઈ હતી. એડિશનલ સેશન્સ જજ દ્વારા ટૂકના ડ્રાઈવરને મહેરૌલી રોડ પર કલાકના ૩૦ થી ૪૦ માઈલની ઝડપે વાહન ચલાવવાનો હકદાર માનવામાં આવ્યો હતો. પ્રશ્નવાળી ઘટનાના સમયે આ ઝડપે પોતાની ટૂક ચલાવતી વખતે, લાલ સિંઘ અથડામણ ટાળી શકે તેવી સ્થિતિમાં ન હોવાનું માનવામાં આવ્યું હતું. અપીલ કોર્ટ દ્વારા અપીલકર્તા પરની સજા બહાલ રાખવામાં આવી હતી અને એવો નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો હતો કે જો તેના દ્વારા દંડ ચૂકવવામાં આવે, તો તે મૃતક બાળકના માતા-પિતાને વળતર તરીકે ચૂકવવો જોઈએ.

રિવિઝન પર, હાઈકોર્ટના વિદ્વાન સિંગલ જજે આસા નંદ, પી.ડબલ્યુ. ૩, વિદ્યા શર્મા, પી.ડબલ્યુ. ૧૧ અને સત પાલ, પી.ડબલ્યુ. ૧૨ ના પુરાવાઓનો ઉલ્લેખ કર્યો, જે તે ત્રણ સાક્ષીઓ હતા જેના પર નીચેની બંને કોર્ટોએ વિશ્વાસ મૂક્યો હતો. આ ત્રણ સાક્ષીઓ દ્વારા આપવામાં આવેલા સંબંધિત કથનનો ઉલ્લેખ કર્યા પછી અને મોટર વાહન ઇન્સ્પેક્ટરે અપીલકર્તાની ઓટો-રિક્ષા અને પ્રશ્નવાળી ટૂકને થયેલા નુકસાન વિશે જે કહ્યું હતું તેની નોંધ લીધા પછી, હાઈકોર્ટે અવલોકન કર્યું કે યુસુફ સરાઈ અને મહેરૌલી વચ્ચેના રોડ પર વધુ ટ્રાફિક હોતો નથી, ખાસ કરીને વહેલી સવારે. તેથી, તે રોડ પર વાહનો એકદમ ઊંચી ઝડપે ચલાવવામાં આવે તેવી અપેક્ષા રાખી શકાય છે. સામેની દિશામાંથી કોઈ

વાહન આવી રહ્યું નથી તેની ખાતરી કર્યા વિના તે રોડ પર અચાનક વળાંક લેવાનું અપીલકર્તાનું કૃત્ય, જોકે, એક ચિંતિત અથવા બેદરકારીભર્યું કૃત્ય માનવામાં આવ્યું હતું અને આ તે કૃત્ય હતું જેના પરિણામે ટ્રક અને અપીલકર્તાની ઓટો-રિક્ષા વચ્ચે ટક્કર થઈ હતી અને આ ટક્કર શ્રીમતી વિદ્યા શર્માના બાળકના મૃત્યુનું અને તેને તથા તેના ભાઈ સત પાલને થયેલી ઈજાઓનું પ્રત્યક્ષ અને નિકટનું કારણ હતી. આપું ઠેરવીને, હાઈકોર્ટ દ્વારા અપીલકર્તાની દોષસિદ્ધિ અને સજા બહાલ રાખવામાં આવી હતી.

આ કોર્ટમાં સખત દલીલ કરવામાં આવી હતી કે નીચેની કોર્ટોએ કેસને ભૂલભરેલા દૃષ્ટિકોણથી જોયો હતો અને પુરાવા સાચી રીતે વાંચ્યા ન હતા. સબમિશન મુજબ, અપીલ કોર્ટ અને હાઈકોર્ટ ભૂલભરેલી રીતે ટ્રકના ડ્રાઈવરને પણ મુક્ત કર્યો હતો જેની પાસે ઝડપી ગતિએ ચલાવવાનું કોઈ વાજબીપણું ન હતું, ભલે તે વહેલી સવારના કલાકો હોય. અપીલકર્તાના વિદ્વાન કાઉન્સેલના જણાવ્યા મુજબ, એપ્રિલ મહિનામાં સવારના ૮.૫૦ વાગ્યાને વહેલી સવારના કલાકો તરીકે વર્ણવી શકાય નહીં, અને એવું ઉમેરવામાં આવ્યું કે રેકૉર્ડ પર એવો કોઈ પુરાવો નથી જે દર્શાવે કે તે સમયે મહેરૌલી રોડ પર વધુ ટ્રાફિક ન હતો. કાઉન્સેલે દલીલ કરી કે હાઈકોર્ટનું એ અવલોકન પણ યોગ્ય ન હતું કે વાહનો એકદમ ઝડપી ગતિએ ચલાવવામાં આવે તેવી અપેક્ષા રાખી શકાય છે, અને ઉમેર્યું કે જો વાહનો ઝડપી ગતિએ ચલાવવામાં આવે તેવી અપેક્ષા રાખી શકાતી હોય, તો અપીલકર્તાને પણ પોતાની ઓટો-રિક્ષા ઝડપી ગતિએ ચલાવવા માટે

યોગ્ય માનવો જોઈતો હતો. તે સંજોગોમાં અપીલકર્તાના કેસ પર પણ નરમાશથી વિચાર કરવો જોઈતો હતો. એ દલીલ પર ખાસ ભાર મૂકવામાં આવ્યો હતો કે બાળકના કમનસીબ મૃત્યુને કોઈ પણ તાર્કિક કે વ્યાજબી દલીલથી ટૂંક અને રિક્ષા વચ્ચેની અથડામણનું પ્રત્યક્ષ અને કુદરતી પરિણામ માની શકાય નહીં; બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, આ અથડામણ બાળકના કમનસીબ મૃત્યુનું નિકટનું અને તાત્કાલિક કારણ ન હતી. અપીલકર્તાના કાઉન્સેલ દ્વારા અમારું ધ્યાન એ પુરાવા તરફ પણ દોરવામાં આવ્યું હતું જે દર્શાવે છે કે આ અકસ્માતની અથડામણ માટે અપીલકર્તા નહીં પરંતુ ટૂંક ડ્રાઈવર દોષિત હતો.

રેકૉર્ડ જોયા પછી જેના તરફ અમારું ધ્યાન દોરવામાં આવ્યું હતું, અમે એ અવલોકન કર્યા વિના રહી શકતા નથી કે પ્રશ્નવાળા ગુનાની તપાસ વૈજ્ઞાનિક પદ્ધતિઓ પર કરવામાં આવી ન હતી અને તે ઘણું ઈચ્છનીય છોડી જાય છે. અમારું ધ્યાન રેકૉર્ડ પરની એવી કોઈ સામગ્રી તરફ દોરવામાં આવ્યું નથી જે દર્શાવે કે અથડામણના સમયે અંદાજિત ઝડપ અને બ્રેક લગાવવાની પદ્ધતિ શોધી કાઢવાના હેતુથી રોડ પરના બંને વાહનોના ટાયરના નિશાનોની કાળજીપૂર્વક તપાસ કરવામાં આવી હતી કે નહીં. ન તો કમનસીબ ઘટનાના તુરંત બાદ સ્થળની સ્થિતિના ફોટોગ્રાફ્સ લેવામાં આવ્યા હતા જે સામાન્ય રીતે કાર્યક્ષમ તપાસ દરમિયાન કરવામાં આવે છે. અમારું ધ્યાન ચોક્કસપણે સાઈટ-પ્લાન, આંક પી.ડબલ્યુ. લએ તરફ દોરવામાં આવ્યું હતું જે એવું દર્શાવવાનો હેતુ રાખે છે કે સામેની દિશામાંથી આવી રહેલા આ બંને વાહનો, સંભવતઃ

એકબીજાને જોઈને, પોતાની જમણી તરફ ફંટાવા લાગ્યા હતા અને અથડામણ બિંદુ 'એ' પર થઈ હતી જ્યાંથી ટ્રક રોડ પર સીધી આગળ વધી હતી, જ્યારે ઓટો-રિક્ષા પોતાની જમણી તરફ બિંદુ 'બી' તરફ દોડી ગઈ હતી જ્યાં શ્રીમતી વિદ્યા શર્મા પોતાના બાળકને હાથમાં પકડીને ઊભી હતી અને તેનો ભાઈ તેની બાજુમાં ઊભો હતો. આ પ્લાન, જોકે, એક કાચો પ્લાન હોવાનું જણાય છે. સાક્ષીઓના એવા કોઈ નિવેદન તરફ અમારું ધ્યાન દોરવામાં આવ્યું નથી જે સ્પષ્ટ કરે કે આ પ્લાન પર વિવિધ નોંધ કોના કહેવાથી કરવામાં આવી હતી. જ્યાં સુધી પ્રશ્નવાળી ઘટના જોયા હોવાની જુબાની આપનારા સાક્ષીઓનો સંબંધ છે, તેમના પુરાવાની હંમેશા કાળજીપૂર્વક ચકાસણી કરવી પડે છે કારણ કે આવા સાક્ષીઓ અથડામણથી થતી ટક્કર તરફ તેમનું ધ્યાન દોરાયા પછી જ અકસ્માતો જુએ છે. ઘટનાના તુરંત પહેલાની ઘટનાઓ વિશેના તેમના કથનો સામાન્ય રીતે અને ખૂબ મોટા પ્રમાણમાં તેઓ જે કલ્પના કરે છે તેનાથી પ્રભાવિત હોય છે કે શું થયું હશે. પ્લાન જોયા પછી અને પુરાવાઓ વાંચ્યા પછી જેના તરફ અમારું ધ્યાન દોરવામાં આવ્યું હતું, વ્યક્તિને એવો પ્રભાવ પડે છે કે ટ્રક ડ્રાઈવર અને અપીલકર્તા બંને ચિંતિત અને બેદરકારીભર્યા ડ્રાઈવિંગ માટે સમાન રીતે દોષિત હતા. પરંતુ કેમ કે ટ્રકના ડ્રાઈવરને વિદ્વાન એડિશનલ સેશન્સ જજ દ્વારા મુક્ત કરવામાં આવ્યો છે અને તેની મુક્તિ સામે કોઈ અપીલ દાખલ કરવામાં આવી નથી, તેથી આપણે તેની મુક્તિને અંતિમ માનવી પડશે. નીચેની ત્રણેય કોર્ટોના તારણો અનુસાર, અપીલકર્તાએ સામેથી આવતી ટ્રક પર યોગ્ય ધ્યાન આપ્યા

વિના અચાનક જમણી તરફ વળાંક લીધો હતો અને તેમ કરવામાં તે ચિંતિત અને બેદરકાર બંને હતા. સંવિધાનના અનુચ્છેદ ૧૩૬ હેઠળ, અપીલકર્તાનું આ કૃત્ય ચિંતિત અને બેદરકારીભર્યું હોવાનું સ્વીકારતા ત્રણેય કોર્ટોના સમાન નિષ્કર્ષ ક્યાં સુધી યોગ્ય છે તે જોવા માટે આપણે પુરાવાનું આપણી જાતે મૂલ્યાંકન કરવાનું પસંદ કરવું જોઈએ નહીં. આ મુદ્દા પર અપીલકર્તા વતી અમારી સમક્ષ ઉઠાવવામાં આવેલી દલીલ માત્ર પુરાવાના મૂલ્યાંકન સાથે સંબંધિત છે અને અમારા ધ્યાનમાં કોઈ ગંભીર કાનૂની ખામી લાવવામાં આવી નથી.

પ્રશ્ન, જોકે, એ રહે છે કે શું શ્રીમતી વિદ્યા શર્માના હાથમાં રહેલા બાળકના મૃત્યુ એ અપીલકર્તાના ચિંતિત અને બેદરકારીભર્યા ડ્રાઇવિંગનું નિકટનું, પ્રત્યક્ષ અને તાત્કાલિક પરિણામ હતું. આંક પી.૬બલ્યુ. ૯એ જોતા, એવું ચોક્કસપણે જણાય છે કે ટ્રક જેવા ભારે વાહન અને ખૂબ જ હલકી ઓટો-રિક્ષા વચ્ચેની ટક્કર પછી, પાછળનું વાહન તમામ સંભાવનાઓમાં એટલું ધકેલાયું હોવું જોઈએ કે જેનાથી તેના ડ્રાઇવરે રિક્ષા પરનો તમામ કાબૂ ગુમાવી દીધો હોય. આવા સંજોગોમાં, ચોક્કસ પ્રમાણમાં તર્ક સાથે એવો દાવો કરી શકાયો હોત કે બાળકના મૃત્યુ એ અપીલકર્તાના ચિંતિત અને બેદરકારીભર્યા ડ્રાઇવિંગનું એક દૂરનું અને પરોક્ષ પરિણામ હતું અને તાત્કાલિક પ્રત્યક્ષ, કુદરતી અને નિકટનું પરિણામ ન હતું. પરંતુ ત્રણેય કોર્ટોએ એવું ઠેરવ્યું હોવાથી, અમે નથી માનતા કે પ્રિન્ટેડ રેકૉર્ડ પર પ્રગટ થયેલી વિશિષ્ટ હકીકતો અને સંજોગોમાં આ કેસના આ ભાગ પર પુરાવાનું પોતાની જાતે મૂલ્યાંકન કરવું આ કોર્ટ માટે યોગ્ય રહેશે. તેથી, નીચેની

ત્રણેય કોર્ટોના નિષ્કર્ષો સાથે સંમતિ દર્શાવતા અપીલકર્તાની દોષસિદ્ધિ બહાલ રાખવી જ જોઈએ.

વધુ મુશ્કેલ પ્રશ્ન હાલના કેસમાં સજાનો હોવાનું જણાય છે. અકસ્માત તારીખ ૨૦ એપ્રિલ, ૧૯ briefcase ૧૯ canvas ૬૫ ના રોજ થયો હતો, ટ્રાયલ કોર્ટે અપીલકર્તાને તારીખ ૩૦ એપ્રિલ, ૧૯૬૬ ના રોજ દોષિત ઠેરવી છ મહિનાની સખત કેદ અને રૂપિયા ૫૦૦/- ના દંડની સજા કરી હતી. તેની અપીલ એડિશનલ સેશન્સ જજ દ્વારા ૭ સપ્ટેમ્બર, ૧૯૬૬ ના રોજ ફગાવી દેવામાં આવી હતી અને તેની રિવિઝન અરજી ૧૧ સપ્ટેમ્બર, ૧૯૬૯ ના રોજ નામંજૂર કરવામાં આવી હતી. આ કોર્ટ દ્વારા તેને ૨ ફેબ્રુઆરી, ૧૯૭૦ ના રોજ જામીન પર મુક્ત કરવાનો હુકમ કરવામાં આવ્યો હતો. આપણે હવે મે ૧૯૭૩ માં છીએ. અપીલકર્તા સામેની ગુનાહિત કાર્યવાહી આ પ્રકારે એપ્રિલ ૧૯૬૫ થી ચાલી રહી છે જેનો અર્થ એ થાય કે ૮ વર્ષ કરતાં થોડો વધુ સમય થયો છે. જે સંજોગોમાં ટૂક અને અપીલકર્તાના સ્કૂટર વચ્ચે અથડામણ થઈ તે પ્રથમદર્શનીય રીતે એવું સૂચવે છે કે તેઓ (તેમના ડ્રાઇવરો) બંને દોષિત હતા. ગુનાને રોકવા માટે નિર્ધારિત કરાયેલી સજાઓ બંને ત્યાં સુધી ગુના અને તેના પુનરાવર્તન દ્વારા દર્શાવવામાં આવતા સામાજિક જોખમની માત્રાના પ્રમાણમાં હોવી જોઈએ. અપીલકર્તાને ૮ વર્ષ પછી ૬ મહિનાની સજા ભોગવવા માટે ફરીથી જેલમાં મોકલવો તે તેના પ્રકારના ગુના માટે અત્યંત અન્યાયી જણાય છે જે ગુના માટે

નીચેની ત્રણેય કોર્ટો દ્વારા તેને દોષિત રાખવામાં આવ્યો છે. તેના પર તેની કોઈ સુધારાત્મક અસર થવાની સંભાવના નથી.

અમારા અભિપ્રાય મુજબ, ૮ વર્ષથી વધુ સમય સુધી ગુનાહિત ટ્રાયલની હેરાનગતિ અને તેને થયેલા ખર્ચને આ સમયે આ કોર્ટ દ્વારા લાદવામાં આવનારી સજાના પ્રશ્ન પર વિચાર કરતી વખતે કાયદેસર રીતે ધ્યાનમાં લઈ શકાય છે. અપીલકર્તાએ કેદની માત્ર ત્રણ અઠવાડિયાની સજા ભોગવી હોવાનું જણાવાયું છે પરંતુ કેસના તમામ સંબંધિત સંજોગો પર વિચાર કરતા અમે માનીએ છીએ કે કેદની સજા ઘટાડીને અગાઉ ભોગવેલી મુદત જેટલી કરવી પરંતુ દંડની સજા રૂપિયા ૫૦૦/- થી વધારીને રૂપિયા ૭૦૦/- કરવી ન્યાયી અને યોગ્ય રહેશે. દંડની રકમ વસૂલ થવા પર, તેમાંથી રૂપિયા ૫૦૦/- મૃતક બાળકની માતાને ચૂકવવા જોઈએ. અમે, જોકે, અપીલ અને રિવિઝન સહિતના ગુનાહિત કેસોના નિકાલમાં થતા અતિશય વિલંબ પર અમારી ગંભીર ચિંતા વ્યક્ત કર્યા વિના રહી શકતા નથી. જો આપણો ગુનાહિત ન્યાય તેનો વાસ્તવિક હેતુ સિદ્ધ કરવાનો હોય અને જો તે સામાન્ય રીતે લોકોનો વિશ્વાસ પ્રેરિત કરવાનો હોય, તો આવા વિલંબના કારણો શક્ય તેટલી વહેલી તકે દૂર કરવા જોઈએ. કાયદાનો વિલંબ ન્યાયને ખાટો (કઠોર) બનાવવાનું વલણ ધરાવે છે. અપીલ ઉપર જણાવેલી શરતોમાં આંશિક રીતે મંજૂર કરવામાં આવે છે.

અપીલ આંશિક રીતે મંજૂર કરી.

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.